

Рецензия

за дисертационен труд на Захари Димитров Барбов,
на тема „Управление на информационно-технологични проекти и
услуги, предоставяни от организации в сектор „Информационни
технологии“,
за получаване на образователната и научна степен „доктор“
по докторска програма „Социално управление“
в професионално направление 3.7 „Администрация и управление“

Рецензент: проф. д-р Владимир Сълов,
Икономически университет – Варна,
член на научното жури по конкурса съгласно заповед на Ректора
на Икономически университет – Варна № РД-06-1256/12.06.2020 г. и избран
за рецензент на заседание на журито на 15.06.2020 г.

Даници за докторанта

Захари Барбов е роден през 1982 г. Завършил висше образование, ОКС „бакалавър“ през 2005 г. в специалност „Комуникационна техника и технологии“ в Технически университет – София, след което завършил магистърски програми „Комуникационни мрежи“ в Технически университет – София през 2007 г. и „Мениджмънт“ в Икономически университет – Варна през 2012 г.

Работил е на различни позиции в практиката – оператор на електронно комуникационно оборудване, инженер техническа поддръжка, координатор, специалист по управление на ИТ проекти в компаниите Ре-Инженеринг ЕООД, Делтател, Е.ОН, Сосиете Женерал Експресбанк. В момента работи като бизнес консултант в областта на управление на ИТ проекти и ръководител академия в Адастра България.

Захари Барбов е зачислен в задочна докторантура през 2013 г., положил е успешно докторантските си изпити, изпълнил е и всички други задължения и дейности. През 2017 г. е отчислен с право на защита. През 2020 г. след заседание и предложение на катедра „Администрация и управление“ и решение на Факултетния съвет на факултет „Управление“ към Икономически университет – Варна е разкрита процедура за защита на дисертационния му труд.

Общо представяне на дисертационния труд и преценка на структурата и съдържанието

Дисертационният труд на Захари Барбов е озаглавен „Управление на информационно-технологични проекти и услуги, предоставяни от организации в сектор „Информационни технологии“ и е с обем 145 стр. (леко нестандартни, около 32 реда на страница), като включва въведение, 3 глави, заключение, списък на използваната литература от 117 източника, 4 приложения, списък на използваните съкращения (в началото на труда).

Трудът, както показва и заглавието му, е посветен на управлението на ИТ проекти и услуги.

Въведението е обстойно. Като цел на дисертацията е посочено „да се изследват взаимоотношенията между бизнес организациите и техните ИТ отдели или обслужващите ги външни ИТ компании, като се разработи система от критерии, с които да се установи степента на възприемане и прилагане от българските ИТ компании на водещите световно утвърдени методологии за ITSM и ITPM. На тази основа да се изведат основните проблеми и съществуващите тенденции при прилагането им у нас и да се очертаят насоки за усъвършенстване на процесите по внедряването им в български компании“. Формулировката е малко тромава и като цяло целта е можело да бъде дефинирана по-кратко и по-добре върху основното, което авторът прави в труда.

Формулирани са 7 „изследователски задачи“.

Обектът на дисертацията е „ИТ секторът в България, представен по-конкретно от големите ИТ организации в него, предоставящи ИТ услуги на бизнес организации“, а предметът – „управлението на взаимоотношенията между бизнес организацията (възложител – клиент) и нейният ИТ отдел или обслугващата я външна ИТ компания (изпълнител – доставчик) при управлението на ИТ проекти и предоставянето на ИТ услуги“. Струва ми се, че предметът също е можело да бъде по-точно фокусиран не върху взаимоотношенията между организациите, а върху самото управление на проектите.

Тезата на автора е, че „големите компании в ИТ сектора в България следват формализирани процедури за систематично управление на ИТ услуги, реализирани чрез ИТ проекти. Тези процедури са базирани на утвърдени и наложили се в световен мащаб методики. Съществуват обаче известни различия между компаниите в степента на стриктно придръжане към отделните етапи и елементи на тези утвърдени методики“. Тезата е могла да бъде насочена повече към идеи, отколкото към разкриване на състояние.

Дефинирани са и 6 изследователски хипотези

Глава I е озаглавена „Теоретико-методологични основи при управление предоставянето на ИТ услуги, реализирани чрез ИТ проекти“ и е в обем от 53 стр.

Разглеждат се характеристиките и особеностите на процеса на предоставяне на Business to Business (B2B) ИТ услуги чрез реализиране на ИТ проекти, вкл. различните „waterfall“ (водопаден или каскаден модел) и „agile“ (гъвкави) методологии; различни концепции и добри практики по света в тази сфера; концептуален модел на процеса по управление на ИТ проекти при предоставяне на ИТ услуги от ИТ организации.

Глава II е озаглавена „Актуални тенденции при предоставянето на ИТ услуги чрез ИТ проекти и методически въпроси при внедряването на ITSM системи“ и е в обем от 33 стр.

Главата започва с характеристика на ИТ сектора в България, вкл. размер, приходи, работни места, възнаграждения, а също на особеностите на използваните и предоставяните от него технологии и услуги.

С оглед на значимостта на подходящото управление на ИТ услугите в организацията в този сектор, авторът прави проучване на състоянието в това отношение на водещи български ИТ компании (20 на брой). Разработена е собствена система критерии за оценка и съответно анкета.

Глава III е озаглавена „Проверка на изследователските хипотези и насоки за усъвършенстване на управлението на ИТ услуги, предоставяни чрез ИТ проекти“ и е в обем от 29 стр.

Шестте хипотези на автора в общи линии твърдят, че в различни сфери на разработването и управлението на ИТ проекти и услуги, големите ИТ компании в България за определени неща следват по-стриктно, а за други – по-малко стриктно или не следват световно утвърдените стандарти и практики. Въз основа на направеното проучване, представено в предходната глава, половината хипотези са потвърдени, а половината – отхвърлени, което, разбира се, също носи полезно знание. Авторът потвърждава тезата си, която допуска различия в отделните компании.

Въз основа на потвърдените и отхвърлени хипотези, както и на база на изследването като цяло, са направени предложения за усъвършенстване на управлението на предоставянето на ИТ услуги чрез ИТ проекти.

В края на главата в т. 3.3 е дадено обобщение на постигнатите в дисертационния труд резултати (приноси), но това – както според законовите изисквания, така и според обичайната практика – е трябвало да се направи в заключението.

Самото **заключение** преразказва обобщено основните моменти в дисертацията и посочва направления за бъдеща работа по темата.

Основни положителни моменти и научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Избраното направление и тема са актуални и като цяло считам, че са подходящи за дисертационен труд.

Авторът познава разглежданата материя, както от теоретична, така и от практическа гледна точка.

Стилът на изложение навсякъде е добър, представените концепции, теории, технологии и информация като цяло са коректни.

Докторантът е посочил 6 свои приноса, които в общи линии, с изключение на последния, приемам. Аз бих ги формулирал малко по-кратко така:

1. Разработен е концептуален модел на процеса по управление на ИТ проекти при предоставяне на ИТ услуги, който представя взаимодействието между организацията-възложител и ИТ компанията-доставчик на ИТ услугите.

2. Анализирана е възможността и са направени някои предложения за успешно прилагане на ITSM.

3. Разработена е система от критерии за оценка на практиките по прилагане на ITSM в България.

4. Направено е анкетно проучване на водещи български ИТ компании.

5. Изведени са констатации, предложения и препоръки за усъвършенстване на управлението на ИТ услуги чрез ИТ проекти.

Публикации по дисертацията и автореферат

Публикациите на автора по темата на дисертацията са 5: 2 статии (от които 1 самостоятелна) и 3 доклада (всички самостоятелни). Те отразяват някои от основните идеи на докторанта, покриват минималните законови изисквания и тези, заложени в правилата на Икономически университет – Варна, и ги приемам за достатъчни.

Приложеният автореферат отразява вярно съдържанието на дисертационния труд.

Забележки и препоръки към дисертацията

Някои от бележките ми бяха вече направени в рецензията, като например недостатъчно добрите формулировки на целта, тезата, предмета; неподходящото място на посочване на приносите.

Авторът е можел да работи още малко в посока повече собствени идеи и предложения, а на места и да открои по-добре и изрично кои части от текста представляват негови оригинални идеи.

В никаква степен предложенията остават леко абстрактни, защото, въпреки че са изследвани реални ИТ компании, няма апробация или анализ съобразно предложената система в конкретна такава компания. Това е щяло да направи полезнотта на дисертацията още по-убедителна, а също да коригира и известния дисбаланс в обема на главите.

Въпроси

Към докторанта могат да бъдат отправени следните въпроси:

1. Кое, лично за него, представлява най-интересното като идея, предложение или констатация, направени при разработването на дисертацията?

2. Какво счита по отношение на ефективността на разработването на ИТ проекти като цяло с помощта на каквото и да е методология: съществува ли риск от твърде (излишно) много време и усилия да бъдат вложени във формализацията и управлението на процеса, вместо в самото разработване?

Заключение

Представеният дисертационен труд е посветен на актуален проблем, има подходящи идеи, структура и съдържание. Разработката

съдържа научни и научно-приложни резултати, които могат да се нарекат оригинален принос в науката. Кандидатът притежава теоретични знания по темата и способности за самостоятелни научни изследвания. като цяло дисертацията отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет – Варна. Давам положителна оценка на дисертационния труд на тема „Управление на информационно-технологични проекти и услуги, предоставяни от организации в сектор „Информационни технологии“ и предлагам на Захари Димитров Барбов да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Социално управление“.

17.08.2020 г.
гр. Варна

Рецензент:

(проф. д-р Вл. Сълов)

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

5000 гр. Велико Търново, бул. „България“ № 76

телефон: (062) 618 822; факс: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ ВАРНА

ДД20-848 / 05.08.2020 г.

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.н. Вания Куздова Банабакова

в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни
науки“,

профессионалено направление 3.7. „Администрация и управление“,
научна специалност „Организация и управление извън сферата на
материалното производство (сигурност и отбрана)“,

Национален военен университет „Васил Левски“,
гр. Велико Търново

на дисертационен труд с автор

Захари Димитров Барбов

**НА ТЕМА: Управление на информационно-технологични проекти и
услуги, предоставяни от организации в сектор „Информационни
технологии“**

представен за придобиване на образователно-научна степен „Доктор“
по профессионалено направление 3.7. Администрация и управление,
докторска програма „Социално управление“

Основание за написване на рецензията: Заповед на Ректора на Икономически университет – Варна № РД-06-1256/12.06.2020 г. за назначаване на научно жури и Протокол № 1 от 15.06.2020 г. от първото заседание на научното жури

2020 г.

1.Данни за дисертанта

Захари Димитров Барбов е роден на 12.06.1982 г. Завършил е ОКС Бакалавър - инженер през 2005 г. в Технически университет, София, специалност Комуникационна техника и технологии. През 2007 г. придобива ОКС Магистър – инженер по специалност Комуникационни мрежи, също в Технически университет, София. През 2012 г. придобива втора ОКС Магистър по специалност Мениджмънт в Икономически университет, Варна. От 2013 г. е докторант към Икономически университет, Варна.

За периода от 2007 г. до настоящия момент заема редица длъжности като инженер техническа поддръжка за регион Варна, специалист по управление на ИТ проекти, бизнес консултант ИТ и други.

За периода 2015 – 2019 г. е осъществявал преподавателска дейност като хоноруван асистент в Икономически университет, Варна, Технически университет, Варна и Пловдивски университет, Пловдив. Учебните дисциплини, които е преподавал са: Теория на управлението, Информационен мениджмънт, Складове от данни и big data, Бизнес анализи и извличане на знания и Въведение в Data Science. Водил е и учебна практика в Икономически университет, Варна. Участвал е и в организацията на националното състезание QUERYADA, организирано от Варненски Свободен Университет през периода 2016-2020 г.

Захари Димитров Барбов е зачислен в задочна форма на докторантura в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност Социално управление и докторска програма Социално управление към катедра Управление със срок на обучение 4 години, съгласно заповед на ректора на Икономически университет - Варна № РД-06-1256/12.06.2020 г. Докторантът се обучава по държавна поръчка, съгласно решение на Министерския съвет № 375/11.05.2012 г. Докторантът е отчислен с право на защита за срок от 5 години със заповед на ректора на Икономически университет - Варна № РД-17-512/16.02.2017 г. Настоящата защита на дисертационния труд на Захари Димитров Барбов е в рамките на определения срок в заповедта за отчисляване.

В хода на обучението по докторска програма Социално управление и съобразно индивидуалния му докторантски план е положил успешно следните изпити: теория на управлението, управление на операциите, методика на научните изследвания и английски език.

2.Общо представяне на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд изследва актуална за страната научна проблематика, свързана с управлението на предоставянето на услуги, от ИТ сектора, основани на разработването на ИТ проекти от ИТ компании.

Дисертационният труд е разработен в общ обем от 145 страници и включва въведение, три глави, заключение, списък с използвана литература и 4 приложения. В дисертационния труд са представени 16 таблици и 32 фигури. Изпозвани са 117 литературни източника.

На тази основа представеният дисертационен труд отговаря на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България.

3.Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Актуалността и значимостта на темата на дисертационния труд и самата разработка се определят от следните предпоставки: управлението на ИТ услуги е сравнително нова концепция, която намира широко приложение при обслужване на бизнеса; ИТ аутсорсинг индустрията в България се развива бързо, основно поради наличието на по-евтина работна ръка, съчетана с добрите технически познания на ИТ специалистите, в резултат на което в последните 10-12 години компаниите в ИТ сектора бележат голямо развитие като тенденцията е към запазване и дори увеличение; съвременните бизнес реалности налагат ИТ мениджърът да бъде не само специалист по информационните технологии, но и да притежава мениджърски умения, свързани с вземане на стратегически решения, по отношение на иновациите, намаляване на разходите и постигане на конкурентни предимства и постигане на поставените бизнес цели; все повече се налага необходимостта от усвояване и прилагане на „меките“ бизнес умения от ИТ мениджърите, за да се развиват и управляват хоризонталните връзки в компанията; постигането на баланс между различните умения – твърди и меки, е със стратегическо значение, защото води до синергичен ефект при взаимодействието между ИТ компаниите и бизнеса и се отразява пряко върху по-добрата производителност и конкурентоспособност на организацията; в световен мащаб науката на ИТ мениджмънта се развива активно поради динамичността на сектора, който обслужва, но на този етап в известна степен българските университети изостават в обучението си в това направление и необходимите знания се набавят предимно от скъпи фирмени обучения; като резултат в българските ИТ компании невинаги са налични добри управленски специалисти, като често за мениджъри се назначават ИТ специалисти, които обаче нямат подходящи управленски умения и това затруднява правилното прилагане на практиките на ИТ управлението относно проектите, които компаниите разработват и услугите, които предоставят.

В увода е обоснована актуалността на темата и са дефинирани точно и ясно целта, обектът, предметът и научноизследователските задачи.

Дисертационният труд е разработен на основата на **изследователската теза**, че големите компании в ИТ сектора в България следват формализирани процедури за систематично управление на ИТ услуги, реализирани чрез ИТ проекти. Тези процедури са базирани на утвърдени и наложили се в световен мащаб методики. Съществуват обаче известни различия между компаниите по отношение на степента на стриктно придръжане към отделните етапи и елементи на тези утвърдени методики.

За доказване на научноизследователската теза са дефинирани шест изследователски хипотези.

При разработване на дисертационния труд и за постигане на целта, решаване на научноизследователските задачи и доказване на изследователската теза са използвани научно-изследователски подходи и методи като: структурен поход, процесен подход, системен подход, метод на моделирането, евристичен метод, методи на допитването – анкета и интервю, сравнителен анализ, статистически анализ и други. Анализите се основават на богат емпиричен материал.

Теоретична и методологическа основа на дисертационното изследване са трудовете на чуждестранни и български учени в областта на управлението на ИТ проекти и управлението на базираните на тях ИТ услуги.

В чуждестранните литературните източници е налична много информация - основно на английски език, за теоретичните аспекти на управлението на ИТ проекти и управлението на ИТ услуги, но българските автори, които работят по тази тематика все още са малко. Именно това определя актуалността, значимостта и необходимостта за науката и практиката в страната на дисертационния труд.

Основните изследвания и анализи в дисертационния труд се основават на данни на НСИ за 2014 г. за 20-те най-големи ИТ компании в България и на емпирично проучване, чрез анкета на представители на тези компании, което е проведено в периода януари – март 2018 г.

В първа глава, на основата на критичен и сравнителен анализ, са изведени основните научно-методологични поставновки за управлението на предоставянето на ИТ услуги, реализирани чрез управлението на ИТ проекти. Направен е анализ на спецификите на управлението на взаимоотношенията между бизнес организацията - клиент и нейния ИТ отдел или обслугващата я външна ИТ компания – изпълнител и доставчик при управлението на ИТ проекти и предоставянето на ИТ услуги. Обобщени са съвременните задачи пред ИТ ръководителите и техните екипи, обусловени от развитието на корпоративната ИТ среда. Изведените са характеристиките и ползите на концепцията за управление на ИТ услуги с идеята, че с нейна помощ ИТ специалистите от ИТ компанията - изпълнител може да постигнат качествено нови нива на предоставянето на ИТ услуги на бизнес организацията - възложители. Очертана е ключовата роля в този процес на правилното провеждане на бизнес анализа, чрез който се формулират изискванията на организацията – възложител от информационни технологии с оглед постигане на нейните стратегически цели.

Формулирани са очакванията на висшето ръководство и на оперативните ръководители и служители от бизнес компаниите към информационното обслужване и очакванията на ръководителите и служителите от обслугващата ИТ компания към условията, които са необходими за тяхната ефективна работа. Очертани са и причините за наблюдаващо се неразбирателство между обслугващите ИТ специалисти - изпълнители и бизнес организацията - възложители.

Направен е сравнителен анализ на прилаганите две концепции от специалистите в ИТ сферата при изготвяне на бизнес анализ като концепцията за управление, базирано на работните бизнес процеси и концепцията, която се основава на теорията на операционния мениджмънт за описание на трансформационните (работните) процеси, съставени от операции, чрез които бизнес организациите трансформират входящите ресурси до готови крайни продукти и услуги, като използват и концепциите за веригата на доставките и веригата на стойността с оглед проследяване на ключовите дейности, добавящи стойност за клиента.

Авторът прави извода, че използването на двете концепции в преобладаващата си част се основава на една и съща логика на описание на работите и дейностите, извършвани в дадена компания, но чрез използване на различна терминология – процеси или операции. Но и в двата случая тяхното предназначение е да се проследи трансформацията на входящите ресурси до получаването и доставянето на краен продукт/услуга на клиента, което представлява същността на бизнес анализа.

Специално място е отделено на дефинирането на понятията управление на ИТ услуги и управление на качеството на предоставяните услуги, за които е изключително важно точното определяне на нивото на качество на предоставяната услуга от гледна точка на желанията и възможностите на клиента. Изследвани са приложните концепции и добри практики за управление на предоставянето на ИТ услуги, реализирани чрез ИТ проекти като са представени детайлите от философията на управлението на ИТ услуги и архитектурата на процесите по предоставяне на ИТ услуги. Характеризирани са най-използваните приложни концепции и добри практики за управление на ИТ проекти от водещи световни ИТ компании. Акцентирано е върху ключовите компоненти в методологията за управление на предоставянето на ИТ услуги, чрез ИТ проекти.

На основата на направените изследвания, авторът на дисертационния труд предлага концептуален модел на процеса по управление на ИТ проекти при предоставяне на ИТ услуги от ИТ организациите. Разработена е схема, основана на модела, която включва основните елементи за практическата му реализация.

В резултат на изследванията в първа глава са направени задълбочени обобщения.

Втора глава изследва актуалните тенденции при предоставянето на ИТ услуги, чрез ИТ проекти, методическите въпроси и факторите за успех при внедряването и непрекъснатото подобряване на системите за управление на ИТ услугите. Представен е модел за оценка на практиките по прилагане на концепцията за управление на ИТ услугите в България. Обобщени са актуалните насоки на развитие в областта на ИТ сектора. Разгледани са специфичните особености и ролята на човешките ресурси в ИТ сектора. Изведени са основните канали, които се използват от компаниите в България за привличане на квалифицирани ИТ специалисти за техни служители.

Направен е извода, че спецификата на човешките ресурси в ИТ сектора има отношение върху взаимоотношенията между бизнес компанията - възложител и обслужващата я ИТ фирма – изпълнител и оказва пряко влияние върху качеството на услугите, които ИТ компаниите предоставят на своите клиенти. Изследвани са факторите при разработването и прилагането на концепцията за управление на ИТ услуги в насока отчитане на управленските, икономическите, технологичните и организационните аспекти. Обобщени са ключовите аспекти – 11, в управлението на ИТ услуги.

Предложена е система от критерии за оценка на практиките по прилагане на концепцията за управление на ИТ услуги, в частност в България. За целта е проведена анкета, която включва две основни групи въпроси - относно практиките по управление на ИТ проекти – 24 въпроса; и относно практиките по управление на ИТ услуги - 26 въпроса. Всеки въпрос е допълнително категоризиран в две категории в зависимост от това дали представлява предпоставка или внедряване.

Категоризирането на въпросите и графичното представяне на организационните компоненти по критериите предпоставка и внедряване е под формата на квадрант. Това представяне дава възможност ИТ компаниите, обект на изследване в настоящата дисертация, да бъдат сравнени помежду си в количествено и качествено отношение, във връзка с управлението на ИТ проекти и управлението на ИТ услуги.

В трета глава, на основата на предложената система от критерии за оценка на практиките по прилагане на концепциите за управление на ИТ проекти и ИТ услуги в България, е извършена апробация на изследователските хипотези и са изведени предложения за усъвършенстване на управлението на предоставянето на ИТ услуги, чрез ИТ проекти. Представени са и са анализирани резултатите от проведеното емпирично изследване, обработени съгласно представената в дисертацията система от критерии. Анализът на резултатите от емпиричното изследване, относно апробацията на изследователските хипотези показва, че три от хипотезите се потвърждават и три се отхвърлят. Апробацията на изследователските хипотези и направеният анализ дават основание за потвърждение на тезата на дисертационния труд.

На основата на анализът на резултатите от изследването и апробирането на изследователските хипотези, авторът на дисертационния труд е извел предложения и препоръки за усъвършенстване на управлението на предоставянето на ИТ услуги, чрез ИТ проекти в големите български ИТ компании, предоставящи Business-to-Business ИТ услуги.

Формулирани са практически съвети при управлението на ИТ проекти, към които да се придържат ИТ отделите или обслугващите външни ИТ компании - изпълнители. Направен е извода, че по отношение на управлението на ИТ услуги, големите ИТ компании в България следва да се придържат по-стриктно към приложение на процесите за управление на ИТ

услуги в следните области: стратегия на услугите; и непрекъснато усъвършенстване на услугите.

В края на трета глава, авторът обобщава взаимовръзката между управлението на ИТ проекти и управлението на ИТ услуги, която се осъществява при взаимодействието между бизнес организацията - клиент и нейният ИТ отдел или обслучаща я външна ИТ компания – изпълнител, чрез разработена от него схема.

В заключението на дисертационния труд са представени обобщени изводи и предложения и постигнатите научни и научно-приложни резултати от направеното изследване, както и вижданията на автора за бъдещата му научноизследователска работа по изследваната проблематика.

Съдържанието на дисертационния труд напълно отговаря на неговата тема. Получените резултати показват, че поставените цел и научно-изследователски задачи са цялостно постигнати. Изследователската теза е доказана на основата на задълбочени емпирични анализи, основани на сериозен статистически инструментариум.

Предложеният дисертационен труд е разработен последователно и логично. Авторът показва много добро владене на терминологията по разглежданата проблематика. Използвал е богат инструментариум от методи за проучване и анализ и значителна база от емпирични данни. Направени са задълбочени проучвания и интерпретиране на резултатите и са дадени иновативни научни предложения за усъвършенстване на ИТ аутсорсинга в страната, чрез подобряване на качеството на управление на предлаганите от ИТ компаниите ИТ услуги, чрез разработване на ИТ проекти.

Дисертационният труд съдържа значими научни и научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по специалността и способности за самостоятелни научни изследвания. Авторът предлага значими научноприложни решения на важен практически проблем с обществена и икономическа значимост.

Считам, че представеният дисертационен труд напълно отговаря на изискването на чл. 27, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България.

Обемът на дисертационния труд е оптимален, от гледна точка на цялостност и завършеност на научното изследване и от гледна точка на изискванията за дисертационен труд за придобиване на ОНС Доктор.

Разработеният дисертационен труд е лично дело на автора, тъй като изследванията в сферата на разглежданата проблематика не са обект на масови научни разработки. Не са налице съмнения за plagiatство.

Авторефератът е разработен в обем от 47 страници. Представеният автореферат отразява коректно съдържанието на дисертационния труд на тема Управление на информационно-технологични проекти и услуги, предоставяни от организации в сектор „Информационни технологии”, и включва задължителните научни и научно-приложни приноси и списък с научните публикации по темата.

Представеният дисертационен труд и авторефератът към него отговарят на изискванията на чл. 34, ал. 2 и ал. 3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет – Варна.

4.Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е с ясно изразени **научни и научно-приложни приноси**. Приемам формулираните от автора на дисертационния труд научни и научно-приложни приноси.

Като най-значими се открояват следните **научни приноси**.

- Направен е сравнителен и критичен анализ и са доразвити отделни елементи от наличното знание в областта на управлението на ИТ услуги.
- Разработен е концептуален модел на процеса по управление на ИТ проекти при предоставяне на ИТ услуги от ИТ организации, който представя взаимодействието между бизнес организацията - клиент и ИТ компанията – изпълнител и доставчик на ИТ услуги.
- Изследвани са методическите аспекти по разработването и прилагането на системи за управление на ИТ услуги и са изведени ключови фактори за успех при внедряването им и с цел непрекъснато подобряване на тези системи.
- Разработена е система от критерии за оценка на практиките по прилагане на системата за управление на ИТ услугите в България, като са дефинирани подходящи измерители за анализ и формулиране на критерии за оценка на степента на придръжане към утвърдени и наложили се в световен мащаб формализирани процедури за систематично управление на ИТ услуги, реализирани чрез ИТ проекти. Като най-значими се открояват следните **научно-приложни приноси**.
- Проведено е емпирично изследване за установяване на степента, в която големите ИТ компании в България следват международно утвърдените в световен мащаб методики и формализирани процедури за систематично управление на предоставяните от тях ИТ услуги, реализирани чрез ИТ проекти и на тази основа са изведени проблемите, тенденциите и перспективите за развитие.
- Предложени са препоръки с методичен и практико-приложен характер за усъвършенстване управлението на предоставянето на ИТ услуги, чрез ИТ проекти.

Така формулираните приноси приемам като значими за науката и практиката.

Научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд на дисертанта могат да се отнесат към следните групи:

- Доразвиване и дообогатяване на актуален научен проблем, свързан с необходимостта от усъвършенстване на управлението на ИТ услугите, предлагани от ИТ компаниите, чрез разработване на ИТ проекти, от

гледна точка на значението им за успешното обслужване на бизнеса в страната;

- доказване с нови средства на съществени нови страни на вече съществуващи научни проблеми, теории и методически подходи;
- създаване на нови методи;
- приноси за внедряване – методики, системи от критерии и модели.

5.Публикации и участие в научни форуми

По темата на дисертационния труд авторът е представил 5 научни публикации, от които 2 научни статии и 3 научни доклада. Едната научна статия и научните доклади са самостоятелни. Нучните статии са публикувани в индексирани и реферирали научни издания с научно рецензиране. Две от представените научни публикации са на английски език.

Докторантът е участвал в научни форуми в страната и в чужбина – на конференции в Технически университет, София – филиал Пловдив, Икономически университет – Варна и Варшавски университет, Полша.

С представените научни публикации Захари Димитров Барбов отговаря на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС Доктор в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление и на количествените изисквания по чл. 35, ал. 1, т. 4 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет – Варна.

Дисертационният труд на тема Управление на информационно-технологични проекти и услуги, предоставяни от организации в сектор „Информационни технологии“ представлява напълно завършен научен труд с интердисциплинарен характер и съдържа задълбочени изследвания на поставените проблеми.

6.Критични бележки и препоръки

Дисертационният труд отговаря напълно на изискванията за такъв вид научен труд.

Като бележка мога да посоча оптимизиране на броя на научноизследователските задачи и формулирането и подреждането им, съобразно логиката и последователността на изложението на дисертационния труд по глави.

Като препоръка и пожелание за бъдещата научно-изследователска работа на автора е продължаване на изследванията по настоящата актуална проблематика в насоките, които той сам е начертал в заключението на дисертационния си труд и публикуване на научноприложните резултати на дисертационния труд в повече научни издания в чужбина.

Направените анализи и дадените предложения в дисертационния труд са с висока научна стойност и значимост и ще представляват интерес за научните среди в международен аспект.

7. Въпроси към дисертанта

1. При управлението на предоставянето на ИТ услугите, предвижда ли се предлагане на гаранция и с какви компоненти, от гледна точка на подобряване на конкурентоспособността на ИТ компаниите, предлагачи ИТ услуги, чрез разработване на ИТ проекти?
2. В маркетингов аспект, кои са основните направления за по-добро позициониране на пазара на предлаганите ИТ услуги, чрез разработване на ИТ проекти от една ИТ компания?

8. Заключение

Дисертационният труд и авторефератът към него на Захари Димитров Барбов отговарят напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Р. България, Правилника за неговото прилагане, минималните национални изисквания за придобиване на ОНС Доктор по професионално направление 3.7. Администрация и управление и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет – Варна.

Давам положителна оценка на дисертационния труд на Захари Димитров Барбов на тема Управление на информационно-технологични проекти и услуги, предоставяни от организации в сектор „Информационни технологии“ и предлагам на уважаемите членове на научното жури, на Захари Димитров Барбов да бъде присъдена образователна и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление и докторска програма Социално управление.

30.07.2020 г.

Гр. Велико Търново

Рецензент:
(проф. д.н. Ваня Банабакова)

(m.)